

Küünlakuu oli külm nagu muiste

Nii külm veebruari keskpaika, nagu oli tänavu, annab ajaloost otsida.

Selleaastane näärikuu jäi meelde eeskätt paksu lume ning talviste surmaohtude – räästas varitsevate purikate ja jäätuvast vihmast valatud kiilasjäaga teedel ja tänavatel. Enamik päevi olid aga sellised (sünoptikute sõnul): rahutute ning vahel-
susrikaste ilmadega, tsüklonid muudkui tulid ja läksid.

Eesti keskmine õhutemperatuur $-3,5^{\circ}$ oli normist $0,4$ pügala võrra kõrgem. Need hommikud, kui piiritusesammas kraadiklaasis 20 miinuskraadist alla poole laskus, tundusid erakordselt karmid. Kuu absoluutseks miinimumiks mõõdeti 16. kuu päeval $-26,3^{\circ}$ Jõgeval. Lund kogunes kuu lõpuks Kirde-Eestisse $60\text{--}70$ sentimeetrine kiht.

Soe algus

Küünlakuu algas normist mitu kraadi soojema ilmaga. Sellise varakevadise olukorra jätkumist sijakanti ennustasid esialgu ka mitmed suured ilmakeeskused.

Arktika jäist hingust saime uuesti tunda teisel kümmepäevakul. 12. veebruaril registreeriti Jõhvis juba $-24,1$ kraadi, tõe-

lised pakased temperatuuriga alla -30 kraadi aga algasid kolm päeva hiljem. Lõhki paukusid nii aiateibad kui raudteerööpad, tardusid pangaautomaadid. Üks selle sajandi kõvema külmasid $-33,4^{\circ}$ mõõdeti Jõhvis 18. kuu päeval (sajandi rekord Jõgevalt $-36,7^{\circ}$ püsib teatavasti 2003. aasta jaanuarist).

Õnneks läks tükkesse EMHI ennustus, et maratoni päeval mahendab päike Lõuna-Eestis külmakraade, ilmamudel ei näinud ette ka vinget tuult. (Mõeldav: veel kell 8 hommikul oli Jõgevalt -31° , Võrus aga $-27,5^{\circ}$.) Vannast suusahundist ja uisuilvesest kolleeg kirjeldas retke nii: "Olin nagu termoelement – üks külg kõrbes päikese käes, teine külmetas! Higistajaid oli rajal kaugel rohkem kui külmetajaid."

Ligi pool kuud Eesti kohal laiutanud kõrgrõhkkond, mis päris sakslastelt nime Heike, kollitas ka vabariigi aastapäeva üritustel: pillimehed ei saanud pakasega pasunaid puhuda! Ilm soojenes tavapärasesse režiimi alles 26. veebruari öösel.

Kui EMHIs tehti kokkuvõtteid kuu ilmast, selgus, et tänavu oli veebruari teine dekaad äärmiselt külm (Jõgeval $-20,3$ ja Jõhvis $-19,6^{\circ}$). Veel pakaselisem on see periood olnud vaid kaugel 1871. aastal ($-21,3^{\circ}$ Tartus) ning 1940. aastal ($-20,4^{\circ}$ Jõgeval).

Ilusal pakaselisel 14. veebruaril on fotograaf tabanud Väike-Maarjas halonähtust.

Kogu küünlakuu ilm ei väärinud küünlaid, sest Eesti keskmine ($-9,9^{\circ}$) oli normist küll ligi viis ja pool kraadi jahedam, kuid midagi erakorralist ka polnud. Eriti ohtlikuks loetakse (meie kandi) inimese tervisele ööpäe-

va miinimumtemperatuuri püsimist temperatuuril -30° ja alla selle viie või enama ööpäeva vältel ühtejutti. Jõgevalt mõõdeti ajavahemikul 15.–23. veebruarini küll viis sellist päeva, samas oli ka hingerõmbepause.

INGMAR MUUSIKUS

Päikest saime läinud kuul näha üle kahe korra enam kui tavaliselt. (Üle hulga aja küündisid Maani ka suuremad magnetormid.)

Talv on läbi!

Möödas on kolm meteoroloogilist ehk kalendritalvekuud. Astronoomilise kevadeni jääb veel 15 päeva.

Kui palju aega jääb kliimaatilise kevadeni, mil ööpäeva keskmine temperatuur püsivalt ületab $+5^{\circ}$, teab vaid ilmataat.

Külma poolest jäid selle talve kolm kuud käesoleva sajandi edetabelis mulluse ning 2002./2003. karmi aastaaja järel kolmandale kohale.

Vaatamata tusedale lumikatele, leidsid valitsemishuvilised pildumiseks küllalt pori.

Täpselt nii, nagu 85 aasta eest Postimees kirjutas: "Kevade lähemisel on märgata üldist veetõusu. Tekivad lainetused ka poliitilistes veeloikudes. Ka riigikogu on ärevus suur. Kardetakse samuti suurvee hädaohtu. Ärgu aga järgmine riigikogu küll sellisinate sarnane sündigu, õhkab nii mõnigi vaga mees. Kuid kes sellest kuulab. Igal on ju sihiks: jõuda Toompeale, riigi piruka kallale, mis nii isuäratav on."

AIN KALLIS